

අම්පාර නැල්ල පුරාවිද්‍යා ස්ථානයේ ඓතිහාසික වැදගත්කම පිළිබඳව අධ්‍යයනයක්

කේ.සී.සී. තිලකරත්න

ඉතිහාසය හා පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, රුහුණ විශ්ව විද්‍යාලය.

chandunichethana@gmail.com

මුඛ්‍ය පද - නැල්ල පුරා පරිශ්‍රය, අනුරාධපුර කලා නිර්මාණ, පොළොන්නරු රාජධානි සමය, ප්‍රාග් මානව සිතුවම්, ප්‍රාදේශීය ඉතිහාසය

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසය හැදෑරීමේ දී ජාතික ඉතිහාසය අගනුවර කේන්ද්‍ර කර ගැනීමේ රටාවක් දැකිය හැකිය. අගනුවර මෙන්ම ප්‍රාදේශීයව ද විසිරී ඇති පුරාවස්තු මගින් මෙරට ඉතිහාසය ගොඩනැගීමට මනා පිටිවහලක් ලැබේ. දිගාමඩුල්ල ප්‍රදේශය රුහුණට අයත් ප්‍රධාන ප්‍රාදේශීය මධ්‍යස්ථානයකි. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ උභ්‍යත ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් කහටගස්යාය ගම්මානයට නුදුරුව මොරාණ කඳු පන්තියේ බිම්බලිය කන්ද ලෙස ව්‍යවහාර වන පර්වතය පාමුල පිහිටි නැල්ල නම් ඓතිහාසික පරිශ්‍රය දශක ගණනාවක ඉතිහාසය හඳුනා ගැනීමට වැදගත් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ඉතිහාසය පෝෂණය කිරීමට නැල්ල ඓතිහාසික ස්ථානයෙන් ලැබෙන දායකත්වය කුමක්ද? යන අධ්‍යයන ගැටලුව අපගේ පරීක්ෂාවට ලක්විය. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ ජාතික ඉතිහාස ධාරාවෙන් බැහැර වී ඇති ඓතිහාසික පුරා පරිශ්‍රයක් වන අම්පාර නැල්ල පුරා පරිශ්‍රයේ ඇති වැදගත්කම පිළිබඳව කරුණු ඉදිරිපත් කිරීම වේ. ඒ ඔස්සේ නිදන් හොරුන් වැනි විවිධ හේතු සාධක මත පරිහානියට පත් වෙමින් යන මෙවැනි වැදගත් පුරා පරිශ්‍ර සංරක්ෂණය කරගැනීමේ ඇති අවශ්‍යතාවය හා වැදගත්කම පිළිබඳව අවධානය යොමු කරවීමත් වේ.

ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන ක්‍රමය භාවිතයෙන් මෙන්ම පුස්තකාල සමීක්ෂණ ක්‍රමවේදය භාවිතයෙන් ද සිදු කරන ලදී. එහි දී ක්ෂේත්‍රයේ මතුපිට ගවේෂණය සිදු කරමින් ක්ෂේත්‍රය පුරා විසිරී ඇති පුරා වස්තු හඳුනා ගැනීම සිදු කරන ලදී. පුරාවස්තුවල මතුපිට ශිල්පීය ලක්ෂණ අනුව දළ වශයෙන් යුගකරණයට ලක් කරන ලදී. හඳුනා ගන්නා ලද පුරා වස්තු අනුව මෙම යුගයේ ඓතිහාසික වටිනාකම පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය මෙන්ම පුස්තකාල සමීක්ෂණ ක්‍රමවේදය ප්‍රයෝජනවත් විය. පුස්තකාල සමීක්ෂණ ක්‍රමවේදයේ දී පුරා පරිශ්‍රයෙන් හමු වූ පොළොන්නරු යුගයට අයත් ලෝක දිවාණගේ සෙල්ලිපිය පිළිබඳව තව දුරටත් තොරතුරු හඳුනා ගැනීමට හැකි විය.

ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡාව

කඳු මුදුනක පිහිටා ඇති මෙම පුරා පරිශ්‍රයෙන් අවම වශයෙන් යුග තුනකට අයත් සාක්ෂි හඳුනා ගැනීමට හැකි වේ. පුරා පරිශ්‍රයේ ප්‍රධාන පුරාවස්තු ඇති ස්ථානයට දකුණින් ඉහළින් පිහිටි ගල් ලෙනක ප්‍රාග් ඓතිහාසික මානවයන්ගේ සිතුවම් දැකිය හැකි විය. එම සිතුවම් පිහිටි ගල් ලෙන ඉදිරිපිට අප්‍රකට සෙල්ලිපියක් දක්නට ලැබුණු අතර එය පොළොන්නරුවේ පරාක්‍රමබාහු රජුගේ කාලයේ සුගලා දේවිය සොයා මෙහෙයුම් කළ ලෝක දිවාණ නම් සෙන්පතියා විසින් කරවන ලද්දකි. පරාක්‍රමබාහු රජු විසින් සිය රාජ්‍යත්වය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා සිදු කරනු ලැබූ යුද්ධය පිළිබඳව මෙම සෙල්ලිපියේ සඳහන් වේ. රජු විසින් පාත්‍රා ධාතුව හා දන්ත ධාතුව ලබා ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් සුගලා දේවිය හා මනාහරණ සැඟවී සිටි රෝහණ දේශය ආක්‍රමණය කරමින් දැවැන්ත සටනක් දියත් කළ අතර මෙම සටන අවසානයේ පරාක්‍රමබාහු රජු ජයග්‍රහණය කරන ලදී. ලෝක දිවාණ යනු පරාක්‍රමබාහු රජු දියත් කළ යුද්ධයේ රෝහණගේ නැගෙනහිර ආක්‍රමණය සඳහා දායකත්වය ලබාදුන් පරාක්‍රමබාහු රජුගේ සෙන්පතිවරයා වේ. මෙම ලිපියේ "වත් හිමි" යනුවෙන් සඳහන් වෙන

අතර එලෙස හඳුන්වනු ලබන්නේ පොළොන්නරු යුගයේ මහා පරාක්‍රමබාහු ලෙස හඳුනා ගත හැකිය. “ශ්‍රී පරාක්‍රම චන් හිමියන් වහන්සේ පද හග ශ්‍රී ලෙන කර වූ ලෝක දිවානා විය” (චන්ද්‍රසිරි, 2018:89). පොළොන්නරුව යුගයට අයත් සෙල්ලිපියක් ද මෙම පරිශ්‍රය තුළින් හමුවීම මෙහි ඇති ඓතිහාසික වැදගත්කම තහවුරුවන එක් සාධකයක් වශයෙන් පෙන්වා දිය හැක. තවද පුරා පරිශ්‍රයේ පුරාවස්තු අතර අනුරාධපුර යුගයට අයත් බුදු පිළිම, ස්ථූප, සඳකඩපහණ, ගොඩනැගිලි අවශේෂ, මුරගල් විශාල ප්‍රමාණයක් හමු වේ. ඒවා ද යුග කිහිපයකට අයත් බව කලා ශෛලීන් අනුව පැහැදිලි වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසය ගොඩනැංවීමේ දී දුර්ලභ තොරතුරු හමුවන පර්යේෂකයන්ගේ අවධානයට වැඩි වශයෙන් ලක් නොවුණු ඓතිහාසික ස්ථානයක් ලෙස නැල්ල ඓතිහාසික ස්ථානය පර්යේෂකයන්ට ඉතා වැදගත් බව මෙම අධ්‍යයනයේ දී පැහැදිලි විය.

මෙම පුරා පරිශ්‍රය අධ්‍යයනයෙන් ඉතිහාස විෂය හදාරන්නෙකුට ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය මගින් ඉතිහාසය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම පිළිබඳව දැනුම ලබා ගැනීමේ හැකියාව පවතී. ඒ පිළිබඳව අවධාරණය කිරීම මෙම අධ්‍යයනය වැදගත්කමක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකිය.

නැල්ල පුරා පරිශ්‍රයේ විසිරී ඇති පුරාවස්තු විමර්ශනය කිරීම මගින් මෙම ස්ථානයේ අතීත ක්‍රියාකාරීත්වය පැහැදිලිව හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. ප්‍රධාන පුරාවස්තු පිහිටි ස්ථානය දැනට එළිපෙහෙළි කර තිබුණ ද එම ස්ථානය කැනීම් සිදු කර නැත. දක්නට ලැබෙන පුරාවස්තුවලට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් පස්වලට යට වී ඇති බවට සාක්ෂි හඳුනාගත හැක. කැටයම් රහිත සඳකඩපහණ, මුරගල් අනුරාධපුර යුගයේ මුල් භාගයේ ඉදි කිරීම් ලෙස කලා ලක්ෂණ අනුව පෙනී යයි. ඊට නුදුරුව සරල කැටයම් සහිත සඳකඩපහණ ද මුරගල්, කොරවක්ගල් ද දක්නට ලැබේ. අනුරාධපුර යුගයේ මුල් භාගයේ කීප වරක් මෙහි මුල් ඉදිකිරීම් සිදු කළ බව නිරීක්ෂණය විය. එමෙන්ම පොළොන්නරු යුගය වන විටත් මෙම ස්ථානය බෞද්ධ විහාරයක් ලෙස පැවතී ඇත. එහි ඉහළ ගල් ගුහාවක පරාක්‍රමබාහු රජුගේ සෙන්පතියෙකු ලිපියක් කරවීමෙන් ඒ බව මනාව තහවුරු වේ. මෙම ස්ථානයේ ඇති ප්‍රාග් ඓතිහාසික සිතුවම් කිසියම් වෘත්තාකාර හැඩයක් මත සටහන් කළ තිත් සහිත නිර්මාණයක් වන අතර එය තරු සලකුණ ද යන්න විමසා බැලීම වැදගත් වේ. ඒ අනුව ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයේ මානවයන් ජීවත් වූ ස්ථානයක් වශයෙන් ද මෙම පුරා පරිශ්‍රය වැදගත් වේ. මේ අනුව අනුරාධපුර යුගයේ මුල් භාගයට අයත් බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් ද පොළොන්නරු යුගය දක්වා පැවති ඓතිහාසික ස්ථානයක් වශයෙන් ද, ප්‍රාග් ඓතිහාසික මානව ක්‍රියාකාරකම් සහිත ස්ථානයක් වශයෙන් ද, නැල්ල ඓතිහාසික පරිශ්‍රය වැදගත් වේ. දිවයිනේ ප්‍රාදේශීය ඉතිහාසය හඳුනාගෙන එය ජාතික ඉතිහාසයට බද්ධ කිරීම සඳහා දුර්ලභ සාක්ෂි ඇති පුරා පරිශ්‍රයක් ලෙස මෙම අධ්‍යයනයේ දී නැල්ල පුරා පරිශ්‍රය හඳුනා ගැනීමට හැකි විය.

ආශ්‍රිත මූලාශ්‍රය

සිරවීර, අයි. (2001). *රජරට ශිෂ්ටාචාරය හා නිරිත දිග රාජධානි*. දයාවංශ ජයකොඩි සහා සමාගම, කොළඹ.

චන්ද්‍රසිරි, එ. (2018). *ඉතිහාස අධ්‍යයනය පිළිබඳ ජාතික පර්යේෂණ සමුළු ප්‍රකාශනය*, එස් ගොඩගේ සහ සමාගම, කොළඹ.

ලියනගමගේ, අ. (1989). *මධ්‍යකාලීන ලංකා ඉතිහාසය*, අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ.